

ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

Рассадинова С. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Возніков Р. В.

*студент першого курсу
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Повномасштабне вторгнення росії в Україну у 2022 році поставило перед українським суспільством безпрецедентні виклики у сферах культурного, соціального та політичного відновлення. Масштаб руйнувань і людських втрат зумовив необхідність комплексного осмислення процесів відновлення не лише як технічної чи економічної проблеми, а як глибокого суспільного завдання, що передбачає реконструкцію ідентичності, соціальних зв'язків та інститутів управління [1, с. 12].

Культурний вимір відновлення України є одним із найбільш складних та багатограних. Культурна спадщина країни зазнала значних втрат: зруйновані музеї, театри, бібліотеки, пам'ятки архітектури. За даними ЮНЕСКО, станом на 2024 рік в Україні пошкоджено або знищено понад 300 об'єктів культурної спадщини [2, с. 45]. Відновлення цих об'єктів є не лише матеріальним, а й символічним актом утвердження національної ідентичності та незламності українського народу.

Водночас культурне відновлення охоплює і нематеріальну складову: збереження та розвиток мовної ідентичності, традицій, практик культурної пам'яті. У цьому контексті особливого значення набуває зміцнення позицій української мови в усіх сферах суспільного життя – освіті, медіа, публічному дискурсі [3, с. 78]. Культурна деколонізація стає невід'ємною частиною процесу відновлення, спрямованого на подолання наслідків тривалого колоніального впливу.

Соціальний вимір відновлення пов'язаний передусім із масовим вимушеним переміщенням населення. Понад шість мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами, ще більше – виїхали за кордон

[4, с. 23]. Реінтеграція цих людей до суспільного життя, відновлення зруйнованих громад і соціальних мереж є одним із ключових завдань повоєнного відновлення. Особливої уваги потребує психологічна реабілітація – як цивільного населення, яке пережило окупацію чи бомбардування, так і ветеранів, що повертаються з фронту.

Практики соціального відновлення в Україні формуються на перетині державних програм, ініціатив громадянського суспільства та міжнародної підтримки. Вагому роль відіграють громадські організації, що забезпечують психосоціальну підтримку, допомагають у пошуку житла та зайнятості. Особливо перспективними є підходи, засновані на принципі «відновлення краще, ніж було» (Build Back Better), що передбачають не просте відтворення довоєнного стану, а якісне покращення умов життя та рівня публічних послуг [5, с. 112].

Політичний вимір відновлення України нерозривно пов'язаний з євроінтеграційним процесом. Отримання Україною статусу кандидата на членство в ЄС у 2022 році та початок переговорів про вступ у 2024 році створюють потужний інституційний стимул для проведення реформ у сферах верховенства права, боротьби з корупцією, децентралізації та розвитку місцевого самоврядування [6, с. 56]. Відновлення України розглядається не лише як відбудова зруйнованої інфраструктури, а й як трансформація інститутів та суспільних практик відповідно до демократичних стандартів.

Децентралізація, розпочата ще у 2014–2015 роках, набуває нового значення в контексті відновлення. Громади, що отримали більше повноважень та ресурсів, виявляють значно вищу стійкість і здатність до самоорганізації в умовах війни та відновлення [7, с. 89]. Водночас воєнний стан накладає певні обмеження на розвиток місцевої демократії, що потребує пошуку балансу між вимогами безпеки та демократичними принципами.

Одним із ключових викликів є координація численних акторів відновлення: міжнародних донорів, урядових структур, місцевих органів влади, громадянського суспільства та бізнесу. Конференції з відновлення України (URC), що проводяться щороку з 2022 року, стали важливою платформою для координації зусиль та залучення фінансування. Разом з тим ефективність використання міжнародної допомоги та прозорість відповідних процесів залишаються предметом дискусій і потребують подальшого вдосконалення механізмів підзвітності [8, с. 34].

Таким чином, відновлення України являє собою комплексний, багатовимірний процес, що охоплює культурну, соціальну та політичну складові. Успішність цього процесу залежить від синергії зусиль держави, громадянського суспільства та міжнародних партнерів, а також від здатності суспільства зберегти власну ідентичність і цінності в умовах трансформаційних змін. Візія майбутнього України передбачає не просте

відновлення довоєнного стану, а побудову сучаснішої, більш справедливої та демократичної держави, інтегрованої в європейський простір.

Література:

1. Кулик В. О., Коваль І. А. Відновлення України: багатовимірні виклики та можливості. Київ : Інститут економічних досліджень, 2023. 287 с.
2. UNESCO. Damaged Cultural Heritage in Ukraine: Assessment Report 2024. Paris : UNESCO, 2024. 156 p.
3. Масенко Л. Т. Мовна політика в Україні: виклики та перспективи. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2022. 198 с.
4. IOM. Ukraine Internal Displacement Report: General Population Survey. Kyiv : IOM, 2024. 78 p.
5. Боднар І. Р. Соціальне відновлення постконфліктних громад: світовий досвід та українська практика. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 234 с.
6. European Commission. Ukraine 2024 Report. Brussels : EC, 2024. 234 p.
7. Децентралізація в Україні: результати, виклики та перспективи / за ред. Ю. Ганущака. Київ : IRI, 2023. 145 с.
8. Ukraine Recovery Conference 2024: Proceedings and Outcomes. Berlin : URC Secretariat, 2024. 112 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-62>

ВПЛИВ УМОВ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ НА ДЕРЖАВНУ ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ

Рассадинова С. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Глатковська К. О.

*здобувачка 4 курсу
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

В умовах повномасштабної війни в Україні суттєво зросла роль зовнішнього фінансування як інструменту підтримки макроекономічної